

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Władysława Kosiniaka-Kamysza.

(-) Władysław Teofil Bartoszewski; (-) Paweł Bejda; (-) Marek Biernacki; (-) Jolanta Fedak; (-) Andrzej Grzyb; (-) Mieczysław Kasprzak; (-) Dariusz Klimczak; (-) Władysław Kosiniak-Kamysz; (-) Stefan Krajewski; (-) Dariusz Kurzawa; (-) Jan Łopata; (-) Mirosław Maliszewski; (-) Urszula Nowogórska; (-) Urszula Paślawska; (-) Krzysztof Paszyk; (-) Jacek Protasiewicz; (-) Jarosław Rzepa; (-) Jarosław Sachajko; (-) Czesław Siekierski; (-) Paweł Szramka; (-) Agnieszka Ścigaj; (-) Jacek Tomczak; (-) Stanisław Tyszka; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Bożena Żelazowska; (-) Stanisław Żuk.

Ustawa

z dnia 2020 r.

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych

Art. 1

W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.”

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Ubezpieczonym, którzy mają łącznie okres składkowy i okres nieskładkowy, o którym mowa w art. 7 wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, przysługuje emerytura przed osiągnięciem wieku, o który mowa w ust.1 jeżeli ukończyli 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn.”.

c) dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Prawo do emerytury określonej w ust. 1a przysługuje ubezpieczonym którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.”.

2) w art. 87 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w

tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) mężczyzna ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 40 lat,
- 3) kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat,
4. kobieta – ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat
- z uwzględnieniem ust. 3-7. Przepis art. 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3) w art. 103 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy osiągnęli wiek emerytalny 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyzn), a także którzy mają łączny okres składkowy i okres nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat kobiety i 40 lat mężczyźni, z zastrzeżeniem art. 103a.”.

Art. 2

W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2018 r. poz 1906 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 111a ust.1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadomi o ustaleniu członkowi otwartego funduszu prawa do emerytury na podstawie na podstawie art. 24 ust 1a, art 46-50a, art. 50e lub art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o obliczeniu wysokości emerytury na podstawie art. 183 tej ustawy;”.

Art. 3

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

Uzasadnienie

Zgodnie z obecnymi przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zostało przywrócone prawo przejścia na emeryturę ubezpieczonym po ukończeniu 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni).

Z uwagi na szczególny charakter pracy lub jej szczególne warunki prawo przejścia na emeryturę finansowaną z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przed ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego ustawodawca pozostawił jedynie górnikom oraz niektórym innym grupom zawodowym, które mogą opuścić rynek pracy przechodząc na świadczenie w oparciu o przepisy szczególne m. in. Ustaw o emeryturach pomostowych czy nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

Wymienione wyżej ustawy nie obejmują jednak dość specyficznej grupy pracowników, a mianowicie tych, którzy mając bardzo długi staż pracy w okresie kilku ostatnich lat poprzedzających osiągnięcie przez nich ustawowego wieku emerytalnego mają istotne problemy utrudniające aktywność zawodową. Wynikają one najczęściej z następujących przesłanek:

- zwiększona absencja chorobowa, spowodowana „zużyciem” organizmu przez lata ciężkiej pracy, zwiększa prawdopodobieństwo utraty pracy;
- wieloletni staż pracy, szczególnie pracy fizycznej, jest czynnikiem poważnie zniechęcającym pracodawców do zatrudniania takich pracowników – pracownik taki w praktyce jest zdany na łaskę dotychczasowego pracodawcy, jeśli zaś utraci zatrudnienie to prawdopodobnie nie znajdzie już nowego;
- wieloletnia praca fizyczna wywiera istotny, negatywny wpływ na wydajność pracownika u schyłku kariery zawodowej, a każdy kolejny rok pracy znacząco pogarsza stan ich zdrowia.

Osoby te mimo obniżonych z uwagi na stan zdrowia możliwości wykonywania pracy nie kwalifikują się do przyznania im renty z tytułu niezdolności do pracy i po wyczerpaniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych praktycznie pozostają bez własnych źródeł dochodu. Nieliczni z nich uzyskują prawo do świadczenia przedemerytalnego oraz świadczeń z pomocy społecznej.

W okresie obowiązywania przepisów podnoszących wiek emerytalny kobiet i mężczyzn osoby, które nie osiągnęły ustawowego wieku emerytalnego mogły przejść na emeryturę częściową wynoszącą 50% kwoty emerytury.

Uprawnienie to przysługiwało ubezpieczonym, którzy spełnili warunek posiadania okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

Od 1 października 2017 roku przepis art. 26b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dający uprawnienie do tego świadczenia emerytalnego został uchylony.

Projektodawcy proponują wprowadzenie przepisu, który pozwoli osobom o długim stażu pracy przejść na wcześniejszą emeryturę po ukończeniu określonego wieku. Równocześnie należy wskazać, że na podstawie przedmiotowych zmian zakłada się, że powinno nastąpić:

- zwiększenie zainteresowania pracowników do wykonywania pracy rejestrowanej;
- zmniejszenie skali zatrudnienia w szarej strefie;
- zmniejszenie liczby przypadków ukrywania przez pracodawców i pracowników faktycznie osiągniętych zarobków;
- zmniejszenie liczby przypadków zgłaszania do ubezpieczenia społecznego i urzędów podatkowych zaniżonych wynagrodzeń, najczęściej w wysokości minimalnej płacy;
- realne zwiększenie wpływów do budżetu z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych;
- zwiększenie wpływów do Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne;
- zwiększenie wpływów do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek ubezpieczenia społecznego;
- zmniejszenie wydatków samorządów terytorialnych przeznaczanych na wszelkiego rodzaju pomoc społeczną udzielaną osobom, które po przepracowaniu kilkudziesięciu lat utraciły pracę i nie mają szans za zatrudnienie;
- ograniczanie kosztów społecznych związanych z zapobieganiem wzrostu liczby osób wykluczonych społecznie.

Projektowana ustawa ma na celu stworzenie pracownikom o bardzo długim stażu możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego. Proponowane rozwiązanie dotyczy ma kobiet, które mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 35 lat oraz ukończenie 55 lat a także mężczyzn, mających okres składkowy i nieskładkowy co najmniej 40 lat oraz ukończenie 60 lat.

Ubezpieczeni, którzy zdecydują się skorzystać z możliwości przejścia na emeryturę w oparciu o proponowany przepis będą mieli wyliczone świadczenie z uwzględnieniem wszystkich środków zebranych na koncie i subkoncie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych oraz otwartym funduszu emerytalnym. Z tego też względu projekt przewiduje, aby osoba ubiegająca się o emeryturę złożyła

równocześnie wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Projekt wprowadza zmianę do art. 87 ust. 1, tak aby prawo do minimalnej emerytury zapewnić także osobom, które przejdą na emeryturę przed osiągnięciem wieku 60 (kobiety) lub 65 (mężczyźni) lat. Wnioskodawca proponuje, aby w przypadku gdy wysokość wyliczonej emerytury będzie niższa od wysokości kwoty najniższej emerytury określonej w art 85 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wysokość tej emerytury podlegała podwyższeniu do wysokości świadczenia najniższego. W aktualnym stanie prawnym podwyższenie świadczenia do kwoty najniższej emerytury ma zastosowanie w przypadku, gdy ubezpieczony udowodnił 25 lat (mężczyzna) i 20 lat (kobieta) okresów składkowych i nieskładkowych. Przy ustalaniu prawa do emerytury okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Projektodawcy stoją na stanowisku, że prawo do emerytury uzyskanej w oparciu o proponowane rozwiązanie nie powinno ulegać zawieszeniu lub zmniejszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu. Za powyższym rozwiązaniem przemawia pogląd jednakowego traktowania wszystkich emerytów. Faktem jest, że w świetle obowiązującego stanu prawnego w stosunku do osób, które nie osiągnęły powszechnego wieku emerytalnego tj. 65 lat mężczyźni i 60 lat kobiety stosuje się zawieszenie prawa do emerytury bądź jego zmniejszenie. Aczkolwiek niniejsze przedłożenie nie proponuje zmian w tym zakresie, wnioskodawca uważa, że w sytuacji deficytu środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz zmian zachodzących na rynku pracy a także prognoz demograficznych, zezwolenie wszystkim emerytom na uzyskiwanie przychodów bez ograniczeń wydaje się w pełni ekonomicznie uzasadnione i w niedługim czasie konieczne do wprowadzenia w życie.

Równocześnie prawo do emerytury ulegać będzie, za zasadach ogólnych, zawieszeniu w przypadku kontynuowania zatrudnienia bez rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego emeryt wykonywał bezpośrednio pracę przed nabyciem prawa do świadczenia.

Społeczne skutki projektowanej ustawy są jednoznacznie pozytywne. Ustawa skierowana jest do ubezpieczonych, którzy legitymują się bardzo długim okresem składkowym. Okresy składkowe wymagane do przyznania emerytury - 35 lat (kobieta) i 40 lat (mężczyzna) - może zostać uzupełniony okresami nieskładkowymi, na które składają się m. in. okresy bezpośrednio związane z ubezpieczeniem społecznym (wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, zasiłek chorobowy czy opiekuńczy, opieka

nad dzieckiem), wykonywaniem zadań społecznie pożądaných (nauka w szkole wyższej, studia doktoranckie i aspirantura naukowa) czy też mające charakter zadośćuczyniający (niewykonywanie pracy na skutek represji politycznych, niewykonywanie pracy, za okres który zostało wypłacone odszkodowanie na podstawie przepisów Kodeksu pracy).

Jest to staż dłuższy niż wymagany do przyznania emerytury w najniższej ustawowej wysokości dla osoby mającej ukończony powszechny wiek emerytalny. Proponowane rozwiązanie stworzy silny bodziec do aktywności zawodowej i to aktywności rejestrowanej. Będzie miało także charakter edukacyjny, uświadamiający szczególnie osobom młodym konieczność budowania kapitału na przyszłą emeryturę od pierwszego dnia wykonywania pracy najemnej.

Skala skutków finansowych projektowanego rozwiązania jest trudna do oceny szczególnie z uwagi na fakt, że brak jest jakichkolwiek danych co do ilości osób mających wypracowany staż ubezpieczeniowy dający uprawnienie do emerytury jak też ilości osób o stażu zbliżonym do wymaganego, co pozwoliłoby na dokonanie przybliżonej prognozy liczby przyszłych emerytów. Prognoza taka i tak miałaby charakter bardzo iluzoryczny, opierałaby się bowiem na antycypowaniu zachowań ubezpieczonych w okresie najbliższych lat.

Mimo tych obiektywnych trudności w oszacowaniu ilości przyszłych emerytów korzystających z proponowanych rozwiązań można stwierdzić z całą stanowczością, że ilość osób przechodząca na świadczenie w kolejnych latach nie będzie duża. W praktyce, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do przejścia na emeryturę np. w wieku 64 lat tj. na rok przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego musiałby podjąć pierwszą pracę w wieku 24 lat i od tego dnia nieprzerwanie pozostawać na rynku pracy. Biorąc pod uwagę fakt, że na współczesnym rynku pracy bardzo trudno jest zachować ciągłość zatrudnienia, bowiem pojawiają się okresy bardziej lub mniej krótkotrwałego bezrobocia – proponowane rozwiązanie będzie dotyczyło przede wszystkim osób, które podjęły zatrudnienie w bardzo młodym wieku.

Jednakże jest oczywiste, że liczba osób legitymujących się tak długim stażem pracy maleje z roku na rok z przyczyn wymienionych powyżej jak też faktu, że duża liczba ubezpieczonych o długim stażu pracy osiągnęła już powszechny wiek emerytalny.

Przyjmując pozytywne efekty, jakie ustawa przyniesie na rynku pracy, można przyjąć, że globalna kwota przychodów budżetu państwa, budżetów samorządów oraz funduszy publicznych (FUS, NFZ) przewyższy kwotę dodatkowych wydatków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jaką kreuje ta ustawa.

Zwiększona skłonność do podejmowania pracy rejestrowanej (bo taka pozwala zaliczyć okres stażu ubezpieczeniowego) przyniesie zwiększone wpływy do budżetu z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, wpływy Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne

oraz wpływy do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek ubezpieczenia społecznego. Osoby korzystające z prawa do emerytury bez konieczności osiągnięcia wieku 60 lub 65 lat, pozostające bez pracy w momencie składania wniosku o emeryturę, uzyskają stały dochód – a to będzie w praktyce oznaczało dla części z nich brak możliwości uzyskania świadczeń społecznych (przede wszystkim dodatku mieszkaniowego lub świadczeń z pomocy społecznej) z powodu przekroczenia progu dochodowego.

Projektowana ustawa powodować może zwiększenie wydatków publicznych. Ponieważ wyliczenie kwoty przysługującej emerytury odbywa się w warunkach zreformowanego systemu emerytalnego poprzez podzielenie kwoty zarejestrowanego i zgromadzonego kapitału przez średnią oczekiwaną długość życia, wcześniejsze rozpoczęcie wypłaty emerytury oznacza jedynie zmniejszenie kwoty miesięcznego świadczenia w porównaniu z sytuacją, gdyby ubezpieczony czekał do osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego. Nie wymaga to natomiast zaangażowania środków publicznych. Z takim zaangażowaniem moglibyśmy mieć do czynienia jedynie w przypadku, gdyby kwota wyliczonej emerytury była niższa niż kwota emerytury minimalnej. W takim wypadku zwiększenie świadczenia do kwoty emerytury minimalnej byłoby finansowane ze środków budżetowych. Wydaje się jednak mało prawdopodobne, aby kobieta mająca 35 letni staż pracy (a tym bardziej mężczyzna z 40 letnim stażem) nie wypracowała sobie minimalnej emerytury. Jeżeli nawet takie przypadki zdarzą się to będą one miały charakter jednostkowy.

Opierając się na dostępnych danych dotyczących stażu ubezpieczeniowego osób przechodzących na emeryturę w ostatnich latach, liczbę osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu oraz pozytywne zmiany na rynku pracy, wnioskodawcy szacują, że koszty projektowanych rozwiązań wyniosą ok. 1,7 mld zł rocznie.

Uchwalenie projektowanej nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych nie spowoduje konieczności wydawania aktów wykonawczych.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 30 stycznia 2020 r.

BAS-WAPM-187/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Władysław Kosiniak-Kamysz)¹

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę art. 24, art. 87 i art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53) oraz art. 111a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 989).

Nowelizacja dotyczy prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Zgodnie z projektem, niezależnie od przesłanek wskazanych w art. 24 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym, których okres składkowy i okres nieskładkowy wynosi co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn będzie przysługiwała emerytura jeśli ukończyli 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn. Prawo do emerytury na wskazanych wyżej zasadach będzie przysługiwało ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

¹ W tytule projektu popevniono bład redakcyjny – właściwy tytuł powinien brzmieć: Ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

W prawie Unii Europejskiej w dziedzinie świadczeń emerytalnych należy wskazać:

a) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego² (dalej: rozporządzenie (WE) nr 883/2004);

b) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego³ (dalej: rozporządzenie (WE) nr 987/2009);

c) dyrektywę Rady z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego (79/7/EWG)⁴ (dalej: dyrektywa 79/7/EWG).

d) zalecenie Rady z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie krajowego programu reform Polski na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2019 r.⁵ (dalej: zalecenie).

III. Analiza projektu ustawy pod kątem prawa Unii Europejskiej

III.1. Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 nie odnoszą się bezpośrednio do wieku emerytalnego i jego zróżnicowania.

III.2. Projekt przewiduje zróżnicowanie wieku emerytalnego ubezpieczonych w zależności od płci. Wspomniane zagadnienie jest przedmiotem regulacji dyrektywy 79/7/EWG.

Dyrektywa 79/7/EWG znajduje zastosowanie m.in. do systemów ustawowych zapewniających ochronę przed ryzykiem starości (art. 3). Zakres podmiotowy dyrektywy 79/7/EWG obejmuje: ludność czynną zawodowo, w tym osoby pracujące na własny rachunek; pracowników i osoby pracujące na własny rachunek, których praca przerwana została z powodu choroby, wypadku lub niedobrowolnego bezrobocia; osoby poszukujące pracy;

² Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, s. 72, ze zm.

³ Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, s. 1, ze zm.

⁴ Dz. Urz. WE L 6 z 10.1.1979, s. 24; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 1, s. 215.

⁵ Dz. Urz. UE C 301 z 5.9.2019, s. 123.

emerytowanych lub będących inwalidami pracowników i osoby pracujące na własny rachunek (art. 2).

Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 79/7/EWG zasada równego traktowania oznacza brak jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na płeć, bądź bezpośrednio, bądź pośrednio poprzez odwołanie, zwłaszcza do stanu cywilnego lub rodzinnego, w szczególności jeżeli chodzi o: a) zakres stosowania systemów i warunki objęcia systemami; b) obowiązek opłacania i obliczanie wysokości składek; c) obliczanie wysokości świadczeń, w tym podwyżek należnych z tytułu małżonka i na osobę będącą na utrzymaniu, oraz jeżeli chodzi o warunki dotyczące okresu wypłaty świadczeń i zachowanie prawa do świadczeń. Dyrektywa 79/7/EWG zobowiązuje państwa członkowskie do podjęcia środków w celu uchylenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych sprzecznych z zasadą równego traktowania ze względu na płeć (art. 5).

Jednocześnie, zgodnie z art. 7 ust. 1 lit. a) dyrektywy 79/7/EWG nie narusza ona prawa państw członkowskich do wyłączenia z jej zakresu ustalenia wieku emerytalnego dla celów przyznania rent i emerytur oraz skutków mogących z tego wypłynąć w odniesieniu do innych świadczeń⁶. Państwa członkowskie są jednak obowiązane do okresowego przeprowadzania badań, w zakresie dokonanych wyłączeń, w celu zweryfikowania, w świetle zmian społecznych, czy podtrzymywanie tych wyłączeń (w szczególności różnic wieku emerytalnego) jest uzasadnione. W tym zakresie państwa członkowskie mają obowiązek informować Komisję Europejską o przesłankach uzasadniających utrzymanie obowiązujących przepisów oraz o możliwościach ich późniejszej zmiany.

Należy uznać, że proponowane rozwiązanie zawarte w nowelizacji mieści się w zakresie wyłączenia przewidzianego w art. 7 ust. 1 lit. a) dyrektywy 79/7/EWG. W związku z tym projekt nie jest sprzeczny z prawem UE. Należy zaznaczyć, że w przypadku uchwalenia projektowanej ustawy konieczne będzie przekazanie jej tekstu Komisji w trybie art. 8 ust. 2 dyrektywy 79/7/EWG. Dyrektywa 79/7/EWG nie zawiera wymogu notyfikowania Komisji projektu ustawy.

III.3. Zalecenie nie odnosi się do zróżnicowania wieku emerytalnego. W pkt 2 zalecenia Rada zaleca Polsce podjęcie w latach 2019-2020 działań mających na celu m.in. zapewnienie adekwatnej wysokości przyszłych świadczeń emerytalnych i stabilności systemu emerytalnego przez podjęcie środków służących podwyższaniu rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę i przez reformę preferencyjnych systemów emerytalno-rentowych. Zgodnie z art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zalecenie nie ma mocy wiążącej.

⁶ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 27 kwietnia 2006 r. w sprawie C-423/04 Sarah Margaret Richards p. Secretary of State for Work and Pensions, ECLI:EU:C:2006:256, pkt 33-37 i przywołane tam orzecznictwo.

IV. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Konrad Kuszel

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Jacek Krawczyk

Warszawa, 30 stycznia 2020 r.

BAS-WAPM-188/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Władysław Kosiniak-Kamysz)¹ jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a ust. 1 regulaminu Sejmu

Projekt przewiduje zmianę art. 24, art. 87 i art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53) oraz art. 111a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 989).

Nowelizacja dotyczy prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Zgodnie z projektem, niezależnie od przesłanek wskazanych w art. 24 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym, których okres składkowy i okres nieskładkowy wynosi co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn będzie przysługiwała emerytura jeśli ukończyli 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn. Prawo do emerytury na wskazanych wyżej zasadach będzie przysługiwało ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o organizacji

¹ W tytule projektu popełniono błąd redakcyjny – właściwy tytuł powinien brzmieć: Ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych **nie stanowi projektu ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Konrad Kuszel

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Jacek Krawczyk